

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Turkové a soudců JUDr. Dagmar Nygrínové a JUDr. Petra Průchy v právní věci žalobce: **T. H.**, zast. Mgr. Annou Větrovskou, advokátkou, se sídlem Praha 1, Václavské náměstí 17, proti žalovanému: **Policie České republiky - Policejní prezídium České republiky**, se sídlem Praha 7, Strojnická 27, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 10. 3. 2004, č. j. 7 Ca 2/2003 – 77,

t a k t o :

- I. Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 10. 3. 2004, č. j. 7 Ca 2/2003 – 77, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.
- II. Odměna advokáta, JUDr. Ivana Nováka, **se určuje** částkou 1075 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30ti dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.
- III. Odměna advokátky, Mgr. Anny Větrové, **se určuje** částkou 1075 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30-ti dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

O d ů v o d n ě n í :

Kasační stížností podanou v zákonné lhůtě k Městskému soudu v Praze se žalobce (dále též „stěžovatel“) domáhá zrušení usnesení Městského soudu v Praze ze dne 9. 5. 2003, č. j. 7 Ca 2/2003 – 36, z důvodů podle § 103 odst. 1 písm. a), b) d) zákona č. 150/2002, soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“). Napadeným usnesením Městského soudu v Praze nebylo stěžovateli přiznáno osvobození od soudních poplatků v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 27. 8. 2002, č. j. PPR-44-1/SŘI-SOU-

2002, o zlikvidování údajů podle rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 5, ze dne 30. 8. 2001, č. j. 10 C 1/98 - 147. Soud zamítnutí žádosti o osvobození od soudních poplatků odůvodnil tak, že návrh žalobce zjevně nemůže být úspěšný, neboť napadené rozhodnutí žalovaného je úkonem správního orgánu, který je ve smyslu § 70 písm. a) s. ř. s. ze soudního přezkumu vyloučen, a proto žádost žalobce na osvobození od soudních poplatků postupem podle § 36 odst. 3 zamítl.

V kasační stížnosti ze dne 9. 6. 2003 stěžovatel vyjádřil nesouhlas s napadeným usnesením zejména v tom smyslu, že nesouhlasil s tím, že rozhodnutí žalovaného není rozhodnutím, a že předmětný úkon žalovaného je vyloučen ze soudního přezkoumání. Současně požádal o ustanovení zástupce z řad advokátů. Kasační stížnost dále doplnil svým podáním ze dne 16. 6. 2003, s uvedením další (rozšířením) argumentace.

Žalovaný se k obsahu kasační stížnosti vyjádřil dne 12. 8. 2003 tak, že se plně ztotožňuje s napadeným usnesením Městského soudu v Praze.

Městský soud v Praze usnesením ze dne 29. 9. 2003, č. j. 7 Ca 2/2003 - 60, ustanovil stěžovateli pro řízení o kasační stížnosti zástupce – JUDr. Ivana Nováka, advokáta, se sídlem Praha 2, Wenzigova 5.

Stěžovatel návazně, podáním ze dne 22. 10. 2003, adresoval soudu nesouhlasnou repliku k vyjádření žalovaného.

Usnesením Městského soudu v Praze ze dne 27. 11. 2003, č. j. 7 Ca 2/2003 - 64, byl stěžovatel vyzván, aby ve lhůtě do tří dnů zaplatil soudní poplatek 3000 Kč za kasační stížnost, a současně byl poučen o tom, že nebude-li poplatek ve stanovené lhůtě zaplacen, bude řízení o kasační stížnosti zastaveno.

Svá předchozí vyjádření stěžovatel dále doplnil i vyjádřením ze dne 22. 12. 2003, v němž mimo jiné požadoval osvobození od soudních poplatků i v řízení o kasační stížnosti. Tutéž žádost od osvobození od soudních poplatků v řízení o kasační stížnosti stěžovatel zopakoval ve svém „vyjádření k výzvě soudu“ ze dne 31. 12. 2003.

Následně Městský soud v Praze usnesením ze dne 10. 3. 2004, č. j. 7 Ca 2/2003 - 77, žádost stěžovatele o osvobození soudních poplatků v řízení o kasační stížnosti taktéž zamítl, a to s odůvodněním, že kasační stížnost v návaznosti na napadené usnesení a jeho odůvodnění také nemůže být úspěšná, a proto soud i žádost o osvobození od soudních poplatků v řízení o kasační stížnosti rovněž zamítl s odkazem na § 36 odst. 3 s. ř. s.

Proti tomuto usnesení Městského soudu v Praze podal stěžovatel včas opět kasační stížnost s obsáhlou argumentací, která do značné míry reprodukuje obsah kasační stížnosti, podané proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 9. 5. 2003, č. j. 7 Ca 2/2003 – 36 a všech dalších na ni navazujících vyjádření stěžovatele. Tuto kasační stížnost stěžovatel podal také z důvodů podle § 103 odst. 1 písm. a), b) d). Současně stěžovatel požádal o přiznání odkladného účinku podané kasační stížnosti, stejně jako požádal, pro případ, že bude rozhodnuto tak, že podání této kasační stížnosti podléhá soudnímu poplatku, o osvobození od soudního poplatku v řízení o kasační stížnosti.

Podáním ze dne 4. 5. 2004 stěžovatel požádal o ustanovení jiného právního zástupce s odůvodněním, že ustanovený zástupce je naprosto nečinný, nekomunikuje ani se soudem,

ani se stěžovatelem a neinformuje stěžovatele o písemnostech soudu, které mu soud zasílá. Městský soud v Praze následně stěžovateli usnesením ze dne 4. 10. 2004, č. j. 7 Ca 2/2003 95, ve spojení s opravným usnesením ze dne 19. 10. 2004, č. j. 7 Ca 2/2003 - 97, zprostil JUDr. Ivana Nováka, advokáta, se sídlem Praha 2, Wenzigova 5, výkonu funkce zástupce stěžovatele a ustanovil stěžovateli k ochraně jeho práv jako nového zástupce Mgr. Annu Větrovskou, advokátku se sídlem Praha 1, Štěpánská 633/49.

V době, kdy byla podána kasační stížnost ze dne 9. 5. 2003, č. j. 7 Ca 2/2003 – 36 a ještě o ní nebylo rozhodnuto, nepřicházelo v úvahu, aby Městský soud v Praze řízení o žalobě pro nezaplacení soudního poplatku ve smyslu výzvy ze dne 27. 11. 2003, č. j. 7 Ca 2/2003 - 64, a ve lhůtě stanovené v této výzvě, zastavil. To také Městský soud v Praze neučinil. Skutečnost, že byla předmětná výzva učiněna, podle názoru Nejvyššího správního soudu neměla žádný vliv na to, aby se Nejvyšší správní soud podanými kasačními stížnostmi zabýval.

Za situace, kdy stěžovatel podal kasační stížnost jak proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 9. 5. 2003, č. j. 7 Ca 2/2003 – 36, jímž nebylo stěžovateli přiznáno osvobození od soudních poplatků v řízení o žalobě, tak kasační stížnost proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 10. 3. 2004, č. j. 7 Ca 2/2003 - 77, jímž nebylo stěžovateli přiznáno osvobození od soudních poplatků v řízení o předchozí kasační stížnosti, je Nejvyšší správní soud toho názoru, že je třeba nejprve rozhodnout o podané kasační stížnosti proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 10. 3. 2004, č. j. 7 Ca 2/2003 - 77, a proto tak také postupoval.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené usnesení Městského soudu v Praze v rozsahu kasační stížnosti a v rámci zde uplatněného důvodu (§ 109 odst. 2, 3 s. ř. s.) a dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná.

Stěžovatel v kasační stížnosti výslovně uplatňuje důvody uvedené v § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s., jimiž jsou: a) nezákonnost spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení, b) vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu měl zrušit; za takovou vadu řízení se považuje i nepřezkoumatelnost rozhodnutí správního orgánu pro nesrozumitelnost a d) nepřezkoumatelnosti spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí, popřípadě v jiné vadě řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé.

Podle ustanovení § 36 odst. 3 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) účastník, který doloží, že nemá dostatečné prostředky, může být na vlastní žádost usnesením předsedy senátu osvobozen od soudních poplatků. Dospěje-li však soud k závěru, že návrh zjevně nemůže být úspěšný, takovou žádost zamítne. Podle ustanovení § 35 odst. 7 s. ř. s. může předseda senátu navrhopateli (žalobci), u něhož jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, a je-li to třeba k ochraně jeho práv, na návrh ustanovit usnesením zástupce, jímž může být i advokát.

Z obsahu spisu je zřejmé, že Městský soud v Praze k žádosti stěžovatele usnesením ze dne 29. 9. 2003, č. j. 7 Ca 2/2003 - 60, ustanovil stěžovateli pro řízení o kasační stížnosti

zástupce – JUDr. Ivana Nováka, advokáta, se sídlem Praha 2, Wenzigova 5, a usnesením ze dne 4. 10. 2004, č. j. 7 Ca 2/2003 - 95, ve spojení s opravným usnesením ze dne 19. 10. 2004, č. j. 7 Ca 2/2003 - 97, zprostil JUDr. Ivana Nováka, advokáta, se sídlem Praha 2, Wenzigova 5, výkonu funkce zástupce stěžovatele a ustanovil stěžovateli k ochraně jeho práv jako nového zástupce Mgr. Annu Větrovskou, advokátku se sídlem Praha 1, Štěpánská 633/49. Již z této skutečnosti je zřejmé, že Městský soud v Praze, musel, krom toho, že dospěl k závěru, že ustanovení zástupce stěžovateli je třeba k ochraně jeho práv, nutně dospět i k závěru, že jsou u stěžovatele splněny předpoklady pro osvobození od soudních poplatků. Jinak by o ustanovení zástupce stěžovateli nemohl rozhodnout, neboť by pro takové rozhodnutí nebyly splněny zákonem předepsané podmínky.

Za situace, kdy stěžovatel podal kasační stížnost proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 9. 5. 2003, č. j. 7 Ca 2/2003 – 36, požádal o osvobození od soudních poplatků za řízení o této kasační stížnosti a Městský soud v Praze tuto žádost zamítl s tím, že kasační stížnost zjevně nemůže být úspěšná, a to ve spojení se skutečností, že již usnesením Městského soudu v Praze ze dne 9. 5. 2003, č. j. 7 Ca 2/2003 – 36, nebylo stěžovateli přiznáno osvobození od soudních poplatků v řízení o žalobě proto, že návrh zjevně nemůže být úspěšný, neboť napadené rozhodnutí žalovaného je úkonem správního orgánu, který je ve smyslu § 70 písm. a) s. ř. s. ze soudního přezkumu vyloučen, se Nejvyšší správní soud s tímto posouzením věci Městským soudem v Praze neztotožňuje.

Posouzení toho, zda může či nemůže být kasační stížnost úspěšná, vzhledem k okolnostem posuzované věci při rozhodování o žádosti o osvobození od soudních poplatků v řízení o kasační stížnosti nepřichází v úvahu. Městský soud v Praze nemůže předvídat, jak Nejvyšší správní soud v otázce úspěšnosti kasační stížnosti rozhodne, a to tím spíše, že se jedná o případ, kdy kasační stížnost rozporuje usnesení soudu, kterým nebylo přiznáno osvobození od soudních poplatků pro obdobně konstatovanou zjevnou neúspěšnost žaloby. Podle názoru Nejvyššího správního soudu nejde o věc, v níž by bez dalšího, tj. bez meritorního posouzení, bylo možné deklarovat zjevnou neúspěšnost návrhu. V posuzované věci u žádosti stěžovatele o osvobození od soudních poplatků v řízení o podané kasační stížnosti tak Městskému soudu v Praze toliko zbývalo posoudit, zda navrhovatel splňuje předpoklady proto, aby byl osvobozen od soudních poplatků. Nejvyšší správní soud má za to, že tato podmínka byla ze strany stěžovatele splněna, a nepřímou ji deklaroval sám Městský soud v Praze, když (jak bylo shora uvedeno) stěžovateli pro řízení ustanovil zástupce.

Nejvyšší správní soud uvádí, že osvobozením účastníka, který doloží, že nemá dostatečné prostředky, od soudních poplatků, plní soud povinnost zajistit účastníkům stejné možnosti k uplatnění jejich práv podle čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod, podle něhož se *každý může domáhat stanoveným postupem svého práva u nezávislého a nestranného soudu*. Osvobození od soudních poplatků proto nezávisí na úvaze soudu; jsou-li splněny podmínky pro osvobození, je soud povinen takové žádosti účastníka řízení vyhovět. Rozhodnutí o žádosti musí odpovídat tomu, aby účastníku nebylo jen pro jeho majetkové a sociální poměry znemožněno uplatňovat nebo bránit své právo. Objektivní nedostatek finančních prostředků by tedy neměl způsobit nemožnost dovolat se svého práva u soudu. Závěr soudu však uvedeným požadavkům neodpovídá, neboť soud se omezil pouze na konstatování, že kasační stížnost zjevně nemůže být úspěšná.

Nejvyšší správní soud k tomuto závěru uvádí, že v dalším řízení bude třeba, aby soud především vycházel při svém rozhodování o žádosti stěžovatele z podmínek uvedených

v ustanovení § 36 odst. 3 s. ř. s. a přihlédl k tomu, že stěžovatel nemá žádnou jinou možnost si finanční prostředky opatřit. S ohledem na tuto skutečnost, má Nejvyšší správní soud za to, že jsou zde splněny podmínky uvedené v ustanovení § 36 odst. 3 s. ř. s., a že nevyhovění žádosti stěžovatele by ve svých důsledcích znamenalo odepření možnosti dovolat se svého práva u soudu.

Nejvyšší správní soud proto považoval kasační stížnost za důvodnou, a proto napadené usnesení Městského soudu v Praze zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení. V dalším řízení je soud vázán shora uvedeným právním názorem (§ 110 odst. 3 s. ř. s.). V novém rozhodnutí rozhodne soud i o náhradě nákladů řízení o této kasační stížnosti (§ 110 odst. 2 s. ř. s.).

Teprve po tomto rozhodnutí Městského soudu v Praze, a znovupostoupení věci Nejvyššímu správnímu soudu, bude moci Nejvyšší správní soud rozhodovat o kasační stížnosti stěžovatele proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 9. 5. 2003, č. j. 7 Ca 2/2003 – 36, jímž nebylo stěžovateli přiznáno osvobození od soudních poplatků v řízení o žalobě.

Vzhledem k tomu, že zástupce stěžovatele, JUDr. Ivan Novák, byl ustanoven soudem, platí odměnu za zastupování a hotové výdaje stát (§ 35 odst. 7 v návaznosti na § 120 s. ř. s.). Ustanovenému zástupci náleží v souladu s ustanovením § 11 písm. b) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif) ve spojení s § 9 odst. 3 písm. f) cit. vyhlášky, odměna za jeden úkon právní služby á 1000 Kč, a dále podle ustanovení § 13 odst. 3 téže vyhlášky náhrada hotových výdajů paušální částkou za jeden úkony právní služby á 75 Kč.

Vzhledem k tomu, že zástupce stěžovatele, Mgr. Anna Větrovská, byla (po zproštění JUDr. Ivana Nováka, advokáta, se sídlem Praha 2, Wenzigova 5, výkonu funkce zástupce stěžovatele) ustanovena soudem, platí odměnu za zastupování a hotové výdaje stát (§ 35 odst. 7 v návaznosti na § 120 s. ř. s.). Ustanovenému zástupci náleží v souladu s ustanovením § 11 písm. b) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif) ve spojení s § 9 odst. 3 písm. f) cit. vyhlášky, odměna za jeden úkon právní služby á 1000 Kč, a dále podle ustanovení § 13 odst. 3 téže vyhlášky náhrada hotových výdajů paušální částkou za jeden úkony právní služby á 75 Kč.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 30. září 2005

JUDr. Marie Turková
předsedkyně senátu